

VII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI ZDROWIA

(NR 208)

z dnia 11 czerwca 2015 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Zdrowia (nr 208)

11 czerwca 2015 r.

Komisja Zdrowia, obradująca pod przewodnictwem posła **Tomasza Latosa (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– poprawki zgłoszone w czasie drugiego czytania do projektu ustawy o leczeniu niepłodności (druki nr 3245, 608 i 3470).

W posiedzeniu udział wzięli: **Igor Radziewicz-Winnicki** podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia wraz ze współpracownikami oraz **Anna Archacka** inspektor w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Małgorzata Siedlecka-Nowak**, **Maria Taurogińska-Kopeć** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Bogdan Cichy** oraz **Aleksandra Wolna-Bek** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Witam państwa na posiedzeniu Komisji Zdrowia.

Porządek dzienny obejmuje rozpatrzenie poprawek zgłoszonych w czasie drugiego czytania do projektu ustawy o leczeniu niepłodności, druki nr 3245, 608 i 3470.

Czy są uwagi do porządku obrad?

Nie widzę zgłoszeń. Stwierdzam zatem, że porządek obrad został przyjęty.

Szanowni państwo, ponieważ będziemy głosować przy pomocy kart do głosowania, bardzo bym prosił, aby państwo umieścili karty w czytnikach.

Czy wszyscy państwo są gotowi?

W takim razie przechodzimy do rozpatrywania poprawek zgłoszonych w drugim czytaniu.

Poprawka nr 1 polega na dodaniu preambuły w brzmieniu: „Uznając, że przyrodzona, niezbywalna i nienaruszalna godność człowieka jest źródłem przynależnych mu praw i wolności, a ochrona prawna życia ludzkiego na każdym etapie jego rozwoju jest koniecznym warunkiem ochrony godności człowieka, stanowi się, co następuje:”.

Bardzo proszę o stanowisko rządu do tej poprawki.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Igor Radziewicz-Winnicki:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, rząd jest przeciwny dodawaniu tego typu preambuły, szczególnie w tej ustawie, dlatego, że od początku prac nad ustawą rząd dokładał wszelkich możliwych starań, żeby ustawa nie ingerowała w obszar ideologiczny i nie nadawała żadnych wartości niewymiernych, a jedynie regulowała zakres dopuszczalności leczenia niepłodności oraz kwestie techniczne językiem jak najbardziej budującym kompromis społeczny osób, które wyznają różne światopoglądy.

Wprowadzanie preambuły na tym etapie ustawy jest niejako zaprzeczeniem tej wolności ideologicznej – jeśli wolno tak powiedzieć – ustawy z przedłożenia rządowego. Jednocześnie – w moim przekonaniu – doniosłość tej preambuły jest bardziej typowa dla aktów takich jak konstytucja a nie techniczna ustawa.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, pan poseł Gowin.

Poseł Jarosław Gowin (ZP):

Jako inicjator tej poprawki chcę zwrócić uwagę na to, że to, co pan minister nazywa wtrętem ideologicznym, to są dwie wartości: godność człowieka i ochrona prawna życia ludzkiego.

Nie wydaje mi się, żeby godność człowieka i życie ludzkie to były wartości szczególnie ideologiczne, ale z powagą i ze smutkiem odnoszę się do faktu, że przedstawiciel rządu Rzeczypospolitej Polskiej uważa próbę ochrony tych dwóch wartości za zamach na integralność tego dokumentu.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Zanim ponownie oddam głos panu ministrowi, skieruję pytanie do Biura Legislacyjnego, czy są uwagi do zgłoszonej poprawki?

Legislator w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu Bogdan Cichy:

Jeśli państwo pozwolą, mamy dwie uwagi.

Pierwsza jest taka, że aktualnie raczej nie stosuje się preambuł w ustawach. Nie ma takiego zwyczaju, żeby wprowadzać preambuły.

Poza tym, zwracamy też państwa uwagę na to, że chodzi o charakter prawny preambuł. Są różne poglądy. Są takie poglądy, z których wynika, że preambuła ma wartość normotwórczą, i są też takie poglądy, że preambuła nie ma wartości normotwórczej. My bardziej skłaniamy się ku tej drugiej tezie.

Ponadto, jeżeli wolno, chcemy zwrócić uwagę na art. 4 projektu ustawy, z którego wynika, że leczenie niepłodności jest prowadzone z poszanowaniem godności człowieka, prawa do życia prywatnego i rodzinnego, ze szczególnym uwzględnieniem... itd.

Chodzi więc o to, jaka będzie wtedy korelacja – jeżeliby przyjąć, że ma ona wartość normotwórczą – tej preambuły z konkretnym art. 4. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Panie ministrze, prosiłbym w takim razie o odniesienie się do uwag obu stron a, w szczególności, uwag przedstawiciela wnioskodawców.

Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Jeszcze raz pozostaję przy swoim stanowisku, że godność ludzka jest przyrodzona, niezbywalna i przynależna każdemu człowiekowi. Potwierdzenie jej w ustawie nic nie wnosi.

Z drugiej strony to sformułowanie w aspekcie debaty, jaką przeprowadzaliśmy, przeprowadzamy i jaka toczy się wokół procedowania ustawy o leczeniu niepłodności, świadczyłoby *a priori*, iż intencją ustawy jest wskazanie enumeratywnie momentu, w którym rozpoczyna się życie ludzkie.

To jest zadanie nader ambitne i ustawa rządowa nie podejmuje się tego określenia.

Dlatego, jeszcze raz proszę Wysoką Komisję o nieprzyjmowanie preambuły.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Zanim będziemy głosować, jeszcze jedno zgłoszenie.

Bardzo proszę, poseł Hoc.

Poseł Czesław Hoc (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Podzielię się krótko refleksją, która jest zbieżna ze stanowiskiem pana posła Gowina.

Jeśli przedstawiciel rządu nie przyjmuje tej poprawki to jakby przyznaje się, że w tym rządowym projekcie ustawy nie chodzi o godność człowieka, o ochronę prawną życia ludzkiego... Niejako potwierdzacie to, bo co szkodzi przyjąć coś, co jest w ustawie. Jeśli to jest w ustawie to, co przeszkadza preambuła?

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dobrze.

Przechodzimy...

Poseł Czesław Hoc (PiS):

Jaka ideologia?

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Przechodzimy do głosowania.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Działa... W takim razie, proszę jeszcze nie wyciągać maszyny... Jeszcze moment, bo rzeczywiście jest jakiś problem techniczny. Już teraz wszystko działa dobrze.

Czy wszyscy państwo zagłosowali?

Jeszcze jedna osoba. Jest to jednak osoba spóźniona a nie problem techniczny...

Dziękuję.

Proszę o podanie wyników.

Siedem osób głosowało za, osiemnaście – przeciw, jedna osoba wstrzymała się od głosu.

Stwierdzam, że poprawka nie uzyskała pozytywnej opinii Komisji.

Proszę, pan poseł Gowin.

Poseł Jarosław Gowin (ZP):

Chciałem tylko to zgłosić jako wniosek mniejszości.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Panie pośle, na tym etapie nie ma możliwości zgłaszania wniosków mniejszości, niemniej jednak poprawka ta jest integralną częścią sprawozdania i będzie poddana głosowaniu nie jako wniosek mniejszości, ale poprawka, która nie uzyskała pozytywnej rekomendacji Komisji.

Poprawka druga: „w art. 2, w ust. 1:

a) skreślić pkt 5 i 6,

b) pkt 7 nadać brzmienie: „7) dawstwo – przekazanie komórek rozrodczych przez dawcę-mężczyznę w celu zastosowania ich w procedurze medycznie wspomaganey prokreacji u biorczynie pozostającej z dawcą w związku małżeńskim; w dawstwie stosowane są komórki rozrodcze biorczynie;”

c) skreślić pkt 8 i 9,

d) pkt 25 nadać brzmienie:

„25) testowanie – czynności polegające na przeprowadzeniu badań mających na celu określenie przydatności komórek rozrodczych do zastosowania u ludzi w procedurze medycznie wspomaganey prokreacji;”...

Bardzo bym prosił rząd o nierozmawianie w czasie czytania poprawek. Zaraz państwu udzielę głosu, oczywiście.

„...e) pkt 28 nadać brzmienie:

„28) zarodek – organizm ludzki powstały z połączenia ludzkiej gamety męskiej i żeńskiej lub w inny sposób, w szczególności przez wyizolowanie totipotentnej ludzkiej komórki embrionalnej;”

f) pkt 29 nadać brzmienie:

„29) zastosowanie u ludzi – przeniesienie embrionu ludzkiego do organizmu kobiety w celu zagnieżdżenia, dalszego rozwoju i osiągnięcia zdolności do samodzielnego życia poza tym organizmem.»”.

Bardzo proszę. Biuro Legislacyjne na początek.

Legislator Bogdan Cichy:

W naszym przekonaniu, poprawkę nr 2 należy rozpatrywać i głosować łącznie z poprawkami nr 5, 8, 10, 11, 12 i 15-25.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Czyli, rozumiem, że przyjęcie lub odrzucenie tej poprawki automatycznie będzie oznaczać przyjęcie tamtych...

Czy odwrotnie – odrzucenie będzie oznaczać...

Proszę bardzo, panie mecenasie.

Legislator Bogdan Cichy:

My proponujemy, żeby wszystkie te poprawki rozpatrywać i głosować łącznie, nie – na zasadzie wykluczenia się, tylko rozpatrywania i głosowania łącznie. Poprawki nr 2, 5, 8, 10, 11, 12 i 15-25.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dobrze.

Dziękuję, panie mecenasie. Rozumiem, że również w sprawozdaniu Komisji, przedłożeniu do głosowania, będzie to podobnie ujęte.

W takim razie, poprawka nr 5...

Może zapytam państwa w ten sposób, ponieważ widzę, że mają państwo przed sobą dokumenty: czy jest głos sprzeciwu. Czy mam czytać te wszystkie rozbudowane poprawki, czy nie ma potrzeby?

Jeżeli nie ma takiej potrzeby to pytam, czy jest głos w dyskusji odnośnie do tych poprawek. Zacznę może od stanowiska rządu.

Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Bardzo dziękuję.

Stanowisko rządu jest negatywne w odniesieniu do tej poprawki z uwagi na fakt wprowadzenia...

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Poprawek, w liczbie mnogiej...

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Poprawek, w liczbie mnogiej...

...z uwagi na fakt, przede wszystkim, zupełnej zmiany brzmienia ustawy. Z jednej strony, ograniczenia zastosowania prawa do leczenia osób a, w zasadzie, podział populacji osób chorych na niepłodność na dwie kategorie niemedyczne: osób żyjących w związkach małżeńskich i osób żyjących w związkach niemałżeńskich. Jest to wprowadzenie kategorii niemedycznej, która by sankcjonowała prawo obywatela dostępu do procedury leczenia.

Z drugiej strony, rząd pragnie zwrócić uwagę na fakt, że poprzez samą zmianę definicji dawstwa w pkt 7 dochodzi do zróżnicowania praw kobiet i mężczyzn. Oto bowiem w konsekwencji wprowadzenia pkt 7, tak na nowo zdefiniowanego, dostęp do procedury leczenia in vitro możliwy jest wyłącznie dla kobiet, które wytwarzają własną komórkę jajową, natomiast w przypadku mężczyzn możliwe jest zastosowanie komórek rozrodczych od innego mężczyzny. Czyli, mamy dodatkową nierówność konstytucyjną kobiet i mężczyzn.

Zatem, rząd prosi Wysoką Komisję o nieprzyjmowanie tej poprawki...

I konsekwentnie poprawek...

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Panie ministrze, ja też pozwolę sobie na pewną uwagę, chociaż nie jestem przedstawicielem wnioskodawców, ale popieram tę poprawkę.

Myślę, że mamy wiele norm prawnych w różnych dziedzinach, wiele ustaw, gdzie jest rozróżnienie osób, które są w związku małżeńskim lub nie. Zatem to, co tu będziemy rozpatrywać, z pewnością nie jest precedensem.

Ponieważ pan minister w jakim sensie jest wyrazicielem głosu przeciw, pytam, czy jest głos za?

Bardzo proszę, pan poseł Gowin.

Posel Jarosław Gowin (ZP):

Proszę państwa, chciałbym zwrócić uwagę na to, że w tym bloku poprawek – zgadzam się, żeby je głosować łącznie – zawarta jest kluczowa zmiana eliminująca najbardziej elementarny błąd rządowego projektu ustawy, czyli definicja zarodka. W poprawce wyraźnie stwierdzamy, że zarodek to jest organizm ludzki a nie zbiór komórek, jak to definiuje projekt rządowy.

Chciałbym bardzo prosić państwa posłów, żebyście nie kierowali się, moim zdaniem – ideologicznymi uprzedzeniami ze strony przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia. Kierujcie się państwo zdrowym rozsądkiem – zarodek to jest organizm ludzki.

Odrzucenie tego projektu oznacza opowiedzenie się za rozwiązaniami absolutnie unikalnymi, skrajnymi w porównaniu z rozwiązaniami legislacyjnymi obowiązującymi w innych krajach europejskich.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Zanim oddam głos panu posłowi Sztolcmanowi, który zgłaszał się – rozumiem, że jest to zapewne głos przeciw? – chciałbym zwrócić się z pytaniem do Biura Legislacyjnego, czy jest możliwość wyodrębnić tę definicję zarodka, o której wspomniał pan poseł Gowin, do osobnego głosowania, czy kształt tych poprawek nie stwarza takiej możliwości?

Legislator Bogdan Cichy:

Uważalibyśmy, że takiej możliwości nie ma.

Poprawka została zgłoszona – te wszystkie zmiany są w art. 2 ust. 1 – i, oczywiście, w naszym przekonaniu, powinna być głosowana łącznie. Przy czym, jeżeli wolno, to chcielibyśmy zwrócić uwagę na to, że jest to blok poprawek. Wydaje nam się, że...

To znaczy, mamy wątpliwości, czy wszystkie te poprawki są pełne, czy wszystkie miejsca w ustawie, które powinny być poddane tym poprawkom, zostały uwzględnione. Ze względu na bardzo ogólny ogląd, odnosimy wrażenie, że w ramach tego bloku poprawek należałoby także, na przykład, w art. 91 usunąć zmianę trzecią. Sygnalizujemy więc, że w naszym odczuciu może być sytuacja taka, że pakiet tych poprawek nie jest pełny. Mogą być sytuacje w przypadku przyjęcia tych poprawek, że będą wymagane dalsze korekty.

Gdyby ustawa była dalej procedowana w Senacie, w naszym przekonaniu, należałoby dokonać odpowiednich korekt, bo ten blok poprawek może być niepełny. Trudno było szybko dokonać takiej analizy, bo mieliśmy na to dosłownie dwie-trzy godziny, ale z pierwszego oglądu wynika (jak już wspomniałem), że w art. 91 należałoby chyba usunąć zmianę trzecią.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Ponieważ pan poseł Sztolcman zrezygnował z zabrania głosu, przechodzimy do głosowania.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem tych poprawek?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Nadal są problemy techniczne, więc proszę jeszcze nie zamykać głosowania. Dobrze, już możemy zamknąć głosowanie.

Proszę o podanie wyników.

Osiem osób głosowało za, dwadzieścia jeden – przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Poprawka nie uzyskała pozytywnej rekomendacji Komisji...

Oczywiście, poprawki...

Blok poprawek nie uzyskał pozytywnej rekomendacji Komisji.

Poprawka trzecia. W takim razie, w myśl tego, co przed chwilą ustaliliśmy, nie będę czytać treści poprawki, tylko oddam głos przedstawicielom wnioskodawców.

Bardzo proszę, pan przewodniczący Hoc.

Poseł Czesław Hoc (PiS):

Ja króciutko.

Pamiętają państwo, że zgłaszaliśmy w trakcie prac Komisji definicję zarodka. Ponieważ uzupełniliśmy ją: „aż do momentu zagnieżdżenia w śluzówce macicy;” nie mogliśmy zgłosić jako wniosek mniejszości, więc zgłosiliśmy w drugim czytaniu.

Argumentacja jest taka, jak przed chwilą mówił pan poseł – zarodek to jest organizm na najwcześniejszym stadium rozwoju biologicznego człowieka, powstały wskutek połączenia genomów żeńskiej komórki rozrodczej i męskiej komórki rozrodczej w momencie zapłodnienia, aż do momentu zagnieżdżenia w śluzówce macicy.

Istota definicji polega na tym, że jest to organizm ludzki a nie – grupa komórek.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Bardzo dziękuję.

Bardzo proszę o opinię rządu w tej sprawie.

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, opinia rządu jest negatywna w stosunku do tej poprawki, przynajmniej z dwóch powodów.

Po pierwsze, w rządowym przedłożeniu zarodek to grupa komórek powstała wskutek pozaustrojowego połączenia się żeńskiej i męskiej komórek rozrodczych. Zwracam uwagę na to, że w rządowym przedłożeniu definiujemy zarodek jako komórki, które powstały wskutek pozaustrojowego połączenia, czyli – in vitro. Jeżeli byśmy przyjęli definicję zaproponowaną przez pana przewodniczącego Hoca to wówczas wszystkie przepisy karne ustawy dotyczyły również zniszczenia zarodków powstałych także w organizmie kobiety. Powstaje zatem pytanie, na przykład, czy nie wszczynać postępowania karnego wskutek naturalnego poronienia?

Druga moja uwaga, która również jest przesłanką do odrzucenia tej propozycji poprawki to fakt używania w definicji ustawowej pojęcia „organizmu”. My dyskutowaliśmy o tym długotrwale na posiedzeniach podkomisji i Komisji, i to właśnie pan przewodniczący Hoc był osobą, która przekonała rząd do tego, że należy się wycofać z definiowania i używania pojęcia „organizm” w ustawie z uwagi na fakt, że to pojęcie jest płynne definicyjnie i, że najwybitniejsze autorytety biologii, zoologii i embriologii podają różne definicje organizmów.

W związku z powyższym, usunęliśmy to nieprecyzyjne pojęcie przychyłając się do propozycji pana przewodniczącego tam, gdzie chimera i hybryda były definiowane jako organizmy a zarodek – nie.

Dlatego też rząd prosi o nieprzyjmowanie tej poprawki.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Chcę zauważyć, panie ministrze (dobrze, że pan to powiedział w ostatnim zdaniu), że pan przewodniczący Hoc, wyrażając zresztą opinię całego naszego klubu, mówił o tym, żeby nie uznawać chimery i hybrydy za organizm, natomiast – oczywiście – zarodek jak najbardziej tak. Uważamy, że zarodek jest organizmem a nie grupą komórkową.

Rozumiem, że nie przekonaliśmy pana ministra?

Mam więc jeszcze pytanie do przedstawicieli Biura Legislacyjnego...

Legislator Bogdan Cichy:

Mogą być wątpliwości odnośnie do precyzyjności sformułowania, bo jesteśmy w części słownikowej. To jest też kwestia medyczna, bo jest definicja „zarodek – organizm na najwcześniejszym stadium rozwoju biologicznego”.

Powstaje więc pytanie, czy w praktyce nie będzie to nastęrczać trudności.

Jeżeli to pojęcie, z punktu widzenia medycznego, jest jasne i nie budzi wątpliwości to – tak, natomiast – jeśli budzi wątpliwości – to będzie mogło nastęrczać trudności w realizacji takiej definicji bo, czy jest wiadomo, co to jest: „najwcześniejsze stadium rozwoju biologicznego”?

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Informuję pana mecenasa, że w tym sensie jest to precyzyjne określenie.

Proszę spojrzeć na końcowy zapis: „aż do momentu zagnieżdżenia się w służówce macicy”. Jest więc tutaj zdefiniowany przedział czasowy. Rozumiem jednak, że tu wchodzimy bardziej w kwestie merytoryczne niż prawne.

Przechodzimy zatem do głosowania.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki?

Cały czas te same problemy... Myślę, że pan poseł będzie musiał zmienić stanowisko... Panowie posłowie. Widocznie coś jest nie tak z czytaniem. Wstrzymujemy się... Oczywiście, jesteśmy w trakcie głosowania.

Jeszcze raz powtarzam – kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Proszę o podanie wyników.

Osiem osób głosowało za, dwadzieścia jeden – przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam zatem, że poprawka nie uzyskała pozytywnej rekomendacji Komisji.

Poprawka czwarta, proszę przyjrzeć się poprawce czwartej.

Otwieram dyskusję.

Nie wiem, czy jest w tej chwili przedstawiciel wnioskodawców? Nie widzę go, ale poproszę o opinię rządu w tej sprawie... Przepraszam, jest przedstawiciel wnioskodawców, przepraszam panią przewodniczącą.

Panie ministrze, proszę o opinię odnośnie do tej poprawki.

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Panie przewodniczący, rząd również negatywnie ustosunkowuje się do propozycji poprawki czwartej.

Mianowicie, ona wprowadza zróżnicowane prawo do finansowania świadczeń zdrowotnych ze środków publicznych w zależności nie od stanu zdrowia, tylko stanu cywilnego. Dodanie ust. 1a wprost wskazuje na to, że finansowanie ze środków publicznych leczenia niepłodności jest możliwe wyłącznie wobec par małżeńskich, natomiast w przypadku osób żyjących w związkach niemałżeńskich nie zachodzi podstawa prawna do finansowania tych świadczeń. Mamy zatem do czynienia z wprowadzeniem nierówności, która nie uwzględnia różnego rodzaju przyczyn pozostawania ludzi w związkach nieformalnych, na przykład wskutek różnych sytuacji losowych, jakie znamy.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję.

Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Bogdan Cichy:

Nie zgłaszamy zastrzeżeń.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Czy przedstawiciel wnioskodawców chce zabrać głos?

Nie.

W takim razie, przechodzimy do głosowania nad tą poprawką.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem tej poprawki? Widzę, że kolejna osoba zostaje wykluczona z prezydium Komisji przez aparaturę do głosowania.

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Proszę o podanie wyników.

Dziewięć osób głosowało za, dwadzieścia – przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam zatem, że poprawka nie uzyskała pozytywnej rekomendacji Komisji.

Poprawka szósta.

Otwieram dyskusję w zakresie poprawki szóstej.

Proszę bardzo, panie ministrze, jaka jest opinia rządu?

A może najpierw poproszę przedstawicieli wnioskodawców o kilka słów w tej sprawie. Oczywiście, jeżeli pan poseł Gowin chce zabrać głos?

Nie.

Bardzo proszę, pan minister.

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Bardzo dziękuję.

To jest poprawka, która w praktyce spowodowałaby wręcz zakończenie możliwości skutecznego leczenia metodą medycznie wspomaganego rozrodu w Polsce. Mianowicie, jest to poprawka, która wprowadza zasadę, że można stworzyć tylko jeden zarodek w celu przeniesienia do organizmu kobiety a jeżeli stworzy się dwa embriony, to jest to dopuszczalne wyłącznie pod warunkiem jednoczesnego ich przeniesienia do organizmu kobiety. Jest to poprawka destrukcyjna dla całości programu leczenia niepłodności, bo już dzisiaj wiemy, na podstawie danych rejestru przy rządowym programie, że przy zapłodnieniu sześciu komórek jajowych uzyskuje się 3,31 zarodków, które następnie można wykorzystać do kolejnych transferów a skuteczność metody jest na poziomie 31% w skali całego kraju. Czyli, tak naprawdę, po zapłodnieniu sześciu oocytów dochodzi do urodzenia jednego dziecka – tak można powiedzieć w dużym uproszczeniu.

Z drugiej strony, ta poprawka ma też pewną formalną wadę, która będzie dużym utrudnieniem w przypadku sprawowania nadzoru nad prawidłowym wykonaniem ustawy. Mówi ona wprost o tworzeniu tylko jednego zarodka. Rządowy projekt mówi o zapłodnieniu oocytów. Nie każde zapłodnienie oocytu skutkuje utworzeniem zarodka. Dlatego ten błąd formalny trudno będzie w praktyce egzekwować.

I po trzecie, przyjęcie tak restrykcyjnych warunków spowoduje to, że kobiety, które leczą się z powodu niepłodności, będą musiały za każdym razem podlegać bardzo intensywnej procedurze stymulacji jajczkowania, żeby pobrać dużą pulę oocytów. Większość z tych oocytów, w myśl poprawki, będzie należało zutilizować a wprowadzić plemnik tylko do jednego lub (jak mówi poprawka) dwóch komórek jajowych, co – jak powiedziałem wcześniej – wcale nie skutkuje powstaniem embrionu, który będzie mógł dalej rozwijać się zgodnie z nauką i sztuką medycyny.

Rząd prosi o odrzucenie tej poprawki.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Panie ministrze, chciałbym zauważyć, że w dniu wczorajszym pan prof. Kuczyński mówił o nieco innych danych, jeżeli chodzi o skuteczność procedury in vitro i to już od pierwszego cyklu, przy okazji implantacji pierwszych zarodków, a nie tylko przy kolejnych w wyniku powstania sześciu zarodków, o których mówił pan minister a kwestionujące...

W moim przekonaniu, nie ma sprzeczności z tym zapisem.

O głos prosi przedstawiciel wnioskodawców, pan poseł Gowin.

Proszę bardzo.

Poseł Jarosław Gowin (ZP):

Szanowni państwo, ta poprawka służy – z jednej strony – wyeliminowaniu podstawowego dylematu moralnego towarzyszącego metodzie in vitro, czyli tworzeniu tak zwanych zarodków zapasowych, którym przyznaje się wyłącznie warunkowe prawo do istnienia. One są zamrażane i w przyszłości ewentualnie sięga się po nie (albo i nie), jeżeli istnieje taka potrzeba.

Natomiast, kategorycznie chcę się sprzeciwić nienaukowej opinii przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia, jakoby wprowadzenie tej poprawki wymuszało, czy pociągało za sobą, konieczność wielokrotnej stymulacji hormonalnej pacjentek, dlatego, że od dawna w wielu krajach, zarówno europejskich, jak i w Stanach Zjednoczonych, z powodzeniem i równą skutecznością co tradycyjna metoda sztucznego zapłodnienia, stosuje się alternatywną propozycję. Polega ona na zamrażaniu nie zarodków ludzkich, tylko komórek jajowych. Czyli, kobieta jest stymulowana jednokrotnie. Pobiera się odpowiednią, możliwie jak największą liczbę komórek jajowych, które są zamrażane i w przypadku, gdy – na przykład – pierwszy zabieg zapłodnienia się nie udaje, to te komórki jajowe są rozmrażane i poddane zapłodnieniu.

Chcę też zwrócić uwagę państwa na to, że w Stanach Zjednoczonych od kilku lat stosuje się metodę, która jest jeszcze nowocześniejsza i która pozwala w ogóle pominąć fazę

stymulacji hormonalnej kobiet. Ta faza jest bardzo niebezpieczna z punktu widzenia zdrowia kobiet, czasami prowadzi nawet do śmierci pacjentki. Jest to też faza najbardziej kosztowna z punktu widzenia pacjentów, i obawiam się, niestety, że właśnie dlatego nie jest stosowana w krajach europejskich na skutek lobbingu firm farmaceutycznych, które zarabiają przede wszystkim na lekach stosowanych w trakcie stymulacji hormonalnej.

Chciałbym, żeby państwo posłowie mieli świadomość tych wszystkich argumentów przed podjęciem decyzji w sprawie głosowania.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Bardzo dziękuję.

Jeszcze pan przewodniczący Hoc, proszę bardzo.

Poseł Czesław Hoc (PiS):

Podzielim stanowisko pana posła Gowina. Jednocześnie chciałbym zaznaczyć, w jakiej sytuacji teraz się znajdujemy.

Jako Prawo i Sprawiedliwość dawaliśmy projekt ustawy o ochronie embrionu i genomu ludzkiego, gdzie zakazywaliśmy tworzenia zarodka czy embrionu poza organizmem kobiety. To jest fakt niezaprzeczalny. Taka jest nasza wola i taka jest nasza decyzja. Natomiast, z drugiej strony, wiemy również, że na rynku procedury in vitro, czy medycznie wspomaganą prokreacji, jest – kolokwialnie mówiąc – wolnoamerykanka, a więc jest to coś, co jest niecywilizowane i w niektórych przypadkach bardzo dramatyczne.

Wobec powyższego, taki zapis, taka propozycja, że można tworzyć jeden zarodek, ewentualnie dwa, ale u par małżeńskich, i wszczepiać je do organizmu obowiązkowo. Ewentualnie (jak pan minister mówił, że są teraz coraz bardziej nowoczesne metody, coraz bardziej innowacyjne) nie musi być tej stymulacji... Przecież ta hiperstymulacja powoduje nie tylko negatywne objawy czy następstwa u kobiety (zresztą ja te panie podziwiam i bardzo im współczuję, bo naprawdę jest to bardzo duże wyrzeczenie), ale także to, że może dojść do wielu przykrych następstw w przyszłości. A pamiętamy przecież, że kobieta ma ograniczoną liczbę komórek jajowych i w normalnym fizjologicznym cyklu wytwarza jedną albo co najwyżej dwie, zdolne do zapłodnienia. Zbliżamy się więc tutaj jakby do zdrowego kompromisu.

Uważam, że posłowie Prawa i Sprawiedliwości w tej sytuacji, kiedy nasz projekt jest całkowicie nie akceptowany przez większość koalicyjną a, z drugiej strony, wiemy, że czasem są rozwiązania dramatyczne albo jest brak rozwiązań... bo, jeśli powiemy o tym (a mówiłem o tych danych brytyjskich), że powstało tam 122 tysiące a około 4 mln zginęło, a tu mówimy o 43 tysiącach utraconych embrionów tylko w jednym roku trwania programu rządowego refundacji to możemy sobie pomyśleć, że tych embrionów bardzo dużo zostaje.

Czyli, innymi słowy, konkluzja jest taka, że my byśmy dopuszczali taki kompromis, żeby poprzeć tę poprawkę rezygnując z naszego sztandarowego pomysłu, wiedząc jednocześnie o tym, że nieraz jest to nawet barbarzyństwo, jeśli chodzi o przechowywanie, unicestwianie, zamrażanie czy niszczenie embrionów.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Głos przeciwny, jak rozumiem – pan poseł Ziętek.

Bardzo proszę.

Poseł Jerzy Ziętek (PO):

Ja króciutko, panie przewodniczący.

Gdybyśmy mieli fantastyczną metodę zamrażania oocytów to byśmy tutaj nie siedzieli i nie rozmawiali na temat nadliczbowych zarodków, czy innych... I wszędzie tak jest na świecie, niestety. Zamrażanie oocytów jest stuprocentowe i jest wspaiałe, możemy przechowywać oocyty milion i dwieście milionów lat, natomiast jest problem z ich rozmrażaniem. W czasie tego procesu rozmrażania przeżywa niewielka ilość oocy-

tów i nie do końca mamy pewność, czy one są stuprocentowo procentowo zdrowe, żywe, pełnowartościowe. Tu jest problem. Gdyby tak było, być może...

Medycyna idzie do przodu, więc może za ileś lat będzie taka możliwość.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Widzę, że wywiązała się dyskusja.

Jeszcze pan poseł Orzechowski, jedno zdanie – pan poseł Hoc i będziemy głosować.

Poseł Maciej Orzechowski (PO):

Panie przewodniczący, ja nie będę się odnosić do szczegółów merytorycznych, nie do wszystkich, ponieważ nie mamy ekspertów, jednak zdroworozsądkowo – jeśli między pobraniem oocytów a transferem zarodka (czy to „na świeżo”, czy mrożonego, już nie mówię o skuteczności tego) mijają najczęściej dwie, trzy doby...

Istnieje hipotetyczna sytuacja, że para, pacjentka, może się rozmyślić i ten zarodek i tak trafi do azotu. Będziemy więc mieć sytuację taką, że dalej warunkujemy to istnienie, mimo że w sporadycznych przypadkach.

I moje drugie pytanie do Prawa i Sprawiedliwości: to w końcu państwo są za in vitro, czy przeciwko?

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Proszę nie zadawać sobie wzajemnie pytań i jedno ugrupowanie drugiemu.

Jedno zdanie – poseł Hoc i głosujemy. Bardzo proszę.

Poseł Czesław Hoc (PiS):

W Niemczech, Szwajcarii i Włoszech jest tylko do trzech zarodków i wszystkie trzy muszą być wszczepione do...

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Tak, to prawda. Myślę, że wszyscy mamy tego świadomość...

Poseł Czesław Hoc (PiS):

Przecież powiedziałem to wszystko. Przecież dokładnie po kolei mówiłem, dlaczego...

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Nie zmienia to faktu, że już w tej chwili są inne standardy w Europie.

Głosujemy tę poprawkę, którą rekomendował pan poseł Gowin.

Kto z państwa jest za?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Proszę o podanie wyników.

Osiem osób głosowało za, dwadzieścia – przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam zatem, że poprawka nie uzyskała pozytywnej rekomendacji Komisji.

Będę teraz prosić o pomoc Biuro Legislacyjne. Które to były kolejne poprawki, oprócz piątej?

Legislator Bogdan Cichy:

Siódma.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Siódma.

Tak właśnie mi się wydawało, więc nie będziemy w tej chwili nad nią głosować...

Będziemy, nad siódmą mamy głosować. Właśnie nie byłem pewien, która była w pakiecie, siódma czy ósma. Czy mogą państwo...

Legislator Bogdan Cichy:

Siódmą poddajemy pod głosowanie.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Nad siódmą głosujemy, dobrze.

Poprawka siódma: w art. 17 skreślić pkt 3.

Rząd, bardzo proszę o stanowisko.

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Rząd ma stanowisko jednoznacznie negatywne.

Zastosowanie komórek rozrodczych i zarodków polega na przeniesieniu, pozaustrojowym utworzeniu zarodków, testowaniu komórek i zarodków oraz przeniesieniu utworzonych zarodków. Jeżeli usuniemy testowanie zarodków, to znaczy, że nawet komórek nie będzie można testować, czyli sprawdzać, czy żyją. Testowanie polega na sprawdzeniu, między innymi, czy zarodek jest żywy i rozwija się prawidłowo.

Jeżeli usuniemy ten punkt, to znaczy, że nie będziemy wiedzieć, czy zarodek żyje czy nie i czy transferujemy go, czy nie.

Jest to poprawka absolutnie dysfunkcyjna.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Bardzo dziękuję.

Czy jest głos za tą poprawką, bo – jak rozumiem – traktuję wystąpienie rządu jako głos przeciw?

Pan poseł Gowin, proszę uprzejmie.

Poseł Jarosław Gowin (ZP):

Chodzi o rzecz bardzo prostą: o zakaz selekcji embrionów. To jest forma eugeniki i powinno to być zakazane.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję za te wyjaśnienia..

Przechodzimy zatem do głosowania

Kto jest za przyjęciem poprawki?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Proszę o podanie wyników.

Siedem osób głosowało za, dwadzieścia jeden – przeciw, jedna osoba wstrzymała się od głosu. Stwierdzam zatem, że poprawka nie uzyskała pozytywnej rekomendacji Komisji.

Poprawka nr 9... nad poprawką nr 8 już głosowaliśmy.

Poprawka nr 9, bardzo proszę, pan przewodniczący Hoc.

Poseł Czesław Hoc (PiS):

Bardzo króciutko, bo tę poprawkę już czytaliśmy na poprzednim posiedzeniu Komisji.

Powiem tylko, że tutaj tworzymy instytucję tak zwanej adopcji prenatalnej. Jeżeli trzy lata temu szacowano, że w Polsce zamrożonych jest około 60 tys. zarodków ludzkich to teraz, po prawie dwuletnim trwaniu rządowego programu refundacji, podejrzewamy, albo szacujemy, że w Polsce zamrożonych jest około 100 tys. zarodków. Tworzymy więc instytucję adopcji prenatalnej.

Oczywiście, jest to wyższa konieczność i chodzi o dobro dziecka. W tym artykule również tworzymy centralny rejestr biomedyczny, bo taki monitoring musi być prowadzony stale.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

I stanowisko rządu w tej sprawie?

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Panie przewodniczący, rząd ma stanowisko negatywne wobec tej poprawki i prosi o jej nieprzyjmowanie z uwagi na fakt, po pierwsze, iż nakłada ona nowe zadania, nietypowe i trudne do zrealizowania na sądy.

Otóż, w myśl tej poprawki, sądy będą musiały przed wyrażeniem zgody na transfer embrionu zbadać kwalifikacje osobiste małżonków w tym zakresie, czy będą należycie wywiązywać się z obowiązków rodzicielskich.

Po drugie, ta poprawka nie wprowadza także delegacji, na przykład, do rozporządzenia dla Ministra Sprawiedliwości, który wydałby w rozporządzeniu zady oceny kwalifikacji osobistych małżonków i kryteria, jakimi sąd miałby się posługiwać badając te kwestie.

I wreszcie, po trzecie, poprawka posługuje się pojęciami, które nie są znane ustawie, a mianowicie, „kobieta inna niż matka genetyczna”. Nie mamy tu pojęcia „matek genetycznych”, „embrionu” też nie, jest to zatem poprawka niespójna z siatką pojęciową ustawy.

Dlatego też rząd prosi o nieprzyjmowanie tej poprawki.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję.

Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Bogdan Cichy:

Mamy uwagę, tu pan minister wspomniał, że z siatką pojęciową...

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Rozumiem, dziękuję uprzejmie.

Przechodzimy zatem do głosowania.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Proszę o podanie wyników.

Siedem osób głosowało za, dwadzieścia jeden – przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Stwierdzam zatem, że poprawka nie uzyskała pozytywnej rekomendacji Komisji.

Poprawka nr 13, bo wcześniejsze zostały już przegłosowane. Bardzo proszę...

Podano mi ściągę, że dwunastą już głosowaliśmy, ale zaraz uzgodnię to z Biurem Legislacyjnym.

Bardzo proszę.

Legislator w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu Aleksandra Wolna-Bek:

Tak, szanowni państwo. W bloku były głosowane poprawki nr 2, 5, 8, 10, 11, 12 i 15-25.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Bardzo dziękuję.

W takim razie, poprawka nr 13. Proszę o stanowisko rządu do tej poprawki.

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziejewicz-Winnicki:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

To jest poprawka, która prowadzi do zrezygnowania z pojęcia „zarodka zdolnego do prawidłowego rozwoju”. A zatem, ta poprawka zakazuje niszczenia wszystkich zarodków powstałych w procedurze medycznie wspomaganą prokreacji, niezależnie od tego, czy rozwijają się one prawidłowo, czy nie rozwijają się prawidłowo, obumarły, albo o których wiadomo, że są obciążone ciężką nieuleczalną wadą genetyczną. Jednocześnie byłyby nieadekwatne przepisy karne, gdyby przyjąć tę ustawę.

W końcu ta poprawka stoi trochę w sprzeczności logicznej z ustawą antyaborcyjną, z uwagi na fakt, że wskutek tej poprawki, należałoby z mocy prawa, z przymusu, transferować wszystkie zarodki, nawet te, o których wiadomo, że rozwijają się z nich płody mające ciężką nieuleczalną wadę a zatem takie, które będą stanowić przesłankę do przerwania ciąży, zgodnie z przepisami ustawy antyaborcyjnej. Innymi słowy, ta poprawka jest – przepraszam za sformułowanie – nieludzka w skutkach, bo nakazuje kobietom transferować i przyjąć zarodki, o których jednocześnie wiemy, że jeżeli rozwinię się z nich ciąża to, zgodnie z prawem, będzie można taką ciążę przerwać na mocy innej ustawy.

Rząd prosi o odrzucenie tej poprawki.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Nie ukrywam, panie ministrze, że sprowokował mnie pan do zabrania głosu, zanim oddam głos przedstawicielowi wnioskodawców. Przypomina się dyskusja z dnia przedwczorajszego czy wczorajszego (przepraszam, przedwczorajszego), właśnie na temat art.

23 i 26. Pozwolę sobie zauważyć, że pan chyba nieuważnie czytał tę poprawkę, bo tam nie jest powiedziane o tym obowiązku, o czym pan mówił. Mówimy tu o pewnej ochronie.

Chcę zwrócić na to uwagę Wysokiej Komisji i przypomnieć dyskusję sprzed dwóch dni. Pan minister wówczas przyznał, że zarodek, u którego stwierdzono nieuleczalną chorobę, niekoniecznie letalną, z którą można dożyć sędziwej starości, zwłaszcza przy odpowiedniej farmakoterapii, nie podlega ochronie a zatem, będzie niszczone, chyba że rodzina, bo ma prawo implantować taki zarodek... Myślę o parze, która wzięła udział w procedurze in vitro. Natomiast, jeśli ta para z różnych powodów (niewiedzy, emocji, niekoniecznie światopoglądu) o to nie wystąpi, ten zarodek ulega zniszczeniu.

I pozwolę sobie zauważyć, skoro użył pan takich słów, że to jest właśnie nieludzkie, panie ministrze. Co więcej, nieludzkie jest również to, co pan zresztą powiedział i co jest w stenogramie z posiedzenia Komisji, że potencjalnie nie mamy żadnych zakazów dotyczących tego, co będzie się dziać między stwierdzeniem a zniszczeniem tego zarodka. Myślę o być może różnego rodzaju badaniach, eksperymentach, hodowli komórek etc. Różne rzeczy mogą się dziać. Oczywiście, mamy zakaz tworzenia chimer oraz zakaz... Te zakazy mamy, przyznaję. Natomiast, nie mamy zakazu różnych badań.

Oczywiście, są też procedury. W niektórych przypadkach trzeba wystąpić o zgodę komisji bioetycznej, ale możemy sobie wyobrazić testowanie leków i różne inne działania, które potencjalnie mogą być prowadzone. Mówię to specjalnie po to, żebyśmy mieli pełną jasność odnośnie do tej poprawki.

Nie wiem, czy pan poseł Gowin jako przedstawiciel wnioskodawców chce zabrać głos w tym punkcie?

Dziękuję bardzo.

W takim razie, przechodzimy do głosowania.

Kto z państwa posłów jest za przyjęciem tej poprawki? Zaczekam. Spokojnie, panowie posłowie.

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Proszę o podanie wyników.

Siedem osób głosowało za, dwadzieścia jeden – przeciw, nie było wstrzymujących się od głosu. Stwierdzam, że poprawka nie uzyskała pozytywnej rekomendacji Komisji.

Poprawka nr 14. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Poprawka nr 14, panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, zakazuje stosowania diagnostyki preimplantacyjnej genetycznej w ogóle...

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Panie ministrze, w takim razie wróć do czytania, zwłaszcza że zostały nam tylko dwie poprawki, bo kolejny raz...

Przeczytam więc całą poprawkę, bo – być może z braku czasu – nie doczytał pan do końca, w jakiej sytuacji jest to zabronione.

Przeczytam w takim razie poprawkę nr 14 – „w art. 26 ust. 2 nadać brzmienie: „2. Niedopuszczalne jest stosowanie preimplantacyjnej diagnostyki genetycznej w ramach procedury medycznie wspomagananej prokreacji w celu wyboru cech fenotypowych, w tym płci dziecka»”.

I to jest dopiero prawdziwe i pełne brzmienie, a nie takie, jak powiedział pan minister. Bardzo proszę...

Pan minister zdążył powiedzieć, że to całkowicie uniemożliwia diagnostykę preimplantacyjną.

Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Panie przewodniczący, ja podtrzymuję moje stanowisko.

Być może pan mecenas Cichy rozstrzygnie tę wątpliwość legislacyjną, ale ja tak czytam tę poprawkę, dlatego, że w przedłożeniu rządowym jest wyłączenie, owszem, że niedopuszczalne jest stosowanie preimplantacyjnej diagnostyki preimplantacyjnej w celu

wyboru cech fenotypowych, w tym płci, z wyjątkiem sytuacji, gdy wybór taki pozwala uniknąć ciężkiej, nieuleczalnej choroby dziedzicznej.

Jeżeli Wysoki Sejm przyjąłby tę poprawkę, to – w moim rozumieniu – w ogóle byłoby niedopuszczalne stosowanie jakiejkolwiek diagnostyki w kontekście pozostałych przepisów ustawy.

Rząd prosi o odrzucenie tej poprawki.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Przedstawiciel wnioskodawców, pan poseł Gowin, bardzo proszę.

Poseł Jarosław Gowin (ZP):

Pan minister błędnie odczytuje sens tej poprawki.

Po jej przyjęciu, diagnostyka preimplantacyjna byłaby nadal dopuszczalna tylko w odniesieniu do chorób, które można w tej fazie embrionalnej leczyć. W przeciwnym wypadku, diagnostyka preimplantacyjna służyłaby po prostu selekcji chorych zarodków.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że innych zgłoszeń nie ma?

Przechodzimy zatem do głosowania.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Proszę o podanie wyników.

Siedem osób głosowało za, dwadzieścia – przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Stwierdzam zatem, że poprawka nie uzyskała pozytywnej rekomendacji Komisji.

I przechodzimy do ostatniej poprawki. Poprawka dwudziesta szósta. Musimy jeszcze przegłosować tę poprawkę.

Bardzo proszę, panie ministrze, o opinię do poprawki dwudziestej szóstej: w art. 38 skreślić ust. 2 i 5.

Bardzo proszę.

Bardzo bym państwa prosił o niepodpowiadanie. Wnioskodawca może, ale nie musi zgłosić się do wypowiedzi. Bardzo proszę...

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Czy ja?

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Tak, proszę bardzo, bo nie widzę na razie żadnych zgłoszeń.

Podsekretarz stanu w MZ Igor Radziewicz-Winnicki:

Dziękuję.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, rząd jest przeciwny także tej poprawce z uwagi na fakt, że ona w tym brzmieniu tak naprawdę likwiduje ograniczenie dostępu do danych dotyczących dawcy materiału genetycznego.

Przewodniczący poseł Tomasz Latos (PiS):

Dziękuję bardzo za to wyjaśnienie.

Czy są jakieś głosy w dyskusji?

Nie widzę zgłoszeń. W takim razie przechodzimy do głosowania.

Kto z pań i panów posłów jest za?

Kto jest przeciw?

Kto wstrzymał się od głosu?

Pięć osób głosowało za, dziewiętnaście – przeciw, jedna osoba wstrzymała się od głosu. Stwierdzam zatem, że poprawka nie uzyskała pozytywnej rekomendacji Komisji.

Pozostaje nam wyznaczenie posła sprawozdawcy. Proponuję, aby w dalszym ciągu posłem sprawozdawcą był pan poseł Sztolcman.

Czy pan poseł wyraża zgodę?

Dziękuję.

Czy ktoś z pań i panów posłów jest przeciwny temu, aby pan poseł Sztolcman dalej był sprawozdawcą?

Nie widzę zgłoszeń. Stwierdzam zatem, że pan poseł będzie sprawozdawcą Komisji.

Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie Komisji.